

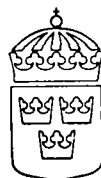
Jordbruksutskottets betänkande

1985/86: 21

om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)

m. m.

(prop. 1985/86: 159, delvis)

JoU

1985/86: 21

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas vissa regeringsförslag om ändring i naturvårdslagen som bl. a. innebär att markavvattningsföretag inte får ske utan länsstyrelsens tillstånd. Syftet med förslaget i denna del är att stärka skyddet av våra våtmarker, som ofta har ett stort och mångsidigt värde från naturvårdssynpunkt.

Utskottet tillstyrker förslaget om införande av tillståndsplikt för markavvattning och avstyrker i ärendet väckta motioner om avslag på förslaget resp. om utvidgning av bestämmelsens tillämpningsområde m. m. Vidare föreslår utskottet att motioner rörande våtmarksinventering m. m. lämnas utan åtgärd med hänvisning till en redovisning i propositionen om det pågående arbetet härvidlag.

Utskottet biträder vidare förslaget att det i naturvårdslagen tas in en bestämmelse som gör det möjligt för regeringen att överlämna åt statens naturvårdsverk att meddela föreskrifter om nationalparkers vård och förvaltning.

Behandlingen av ett förslag i propositionen om ändring av 3 § naturvårdslagen har av utskottet uppskjutits tills vidare för att möjliggöra en samordnad behandling av följdlagstiftningen till den föreslagna plan- och bygglagen (prop. 1985/86: 1 och 90).

Till betänkandet har fogats tre reservationer och ett särskilt yttrande.

Propositionen

I proposition 1985/86: 159 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att anta förslag till

1. lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822),
2. lag om ändring i lagen (1986: 000) om ändring i naturvårdslagen (1964: 822).

För att stärka skyddet av våra våtmarker föreslås bestämmelser i naturvårdslagen (1964: 822) om krav på tillstånd av länsstyrelsen för markavvattningsföretag. Vidare föreslås att i lagen tas in en bestämmelse som gör det möjligt för regeringen att överlämna åt statens naturvårdsverk att meddela föreskrifter om nationalparkers vård och förvaltning.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1986.

Lagrådet har avgett yttrande över förslagen.

Lagförslagen har intagits som bilaga till detta betänkande.

1985/86: 546 av Lars Ernestam (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fullföljande av inventeringsarbetet för våtmarkerna före utgången av år 1987.

1985/86: 547 av Mats O. Karlsson och Ingrid Andersson (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om anmälningsplikt för vissa rensningar i diken och vattendrag,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skyddsdikning.

1985/86: 548 av Anna Wohlin-Andersson och Pär Granstedt (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1985/86: 159.

1985/86: 549 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår propositionens förslag till införande av 18 c § i naturvårdslagen (1964:822),

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett effektivt skydd för våtmarkerna.

1985/86: 550 av Sven Munke m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att ändringen i naturvårdslagen (1964:822) 18 c § i regeringens förslag bör kompletteras med tillägget: *eller naturliga vattensamlingar och mägergravar*.

Motion väckt under allmänna motionstiden 1986

1985/86: Jo738 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) såvitt nu är i fråga (yrkande 13) vari yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skydd för våtmarker innebärande

a) intensifierad inventering av våtmarker,

b) klassning av deras skyddsvärde,

c) avgränsning och skydd för de våtmarksområden som inte får exploateras för skogsbruk eller energiutvinning.

Utskottet

Tillståndsprövning av markavvattningsföretag

I propositionen föreslås att naturvårdslagen (NVL) kompletteras med en bestämmelse som innebär att markavvattning inte får ske utan länsstyrelsens tillstånd. För detaljdränering genom täckdikning skall tillståndsplikt föreligga endast om det finns sannolika skäl för att företaget medför menlig inverkan på naturmiljön. Från tillståndsplikt undantas rensningar samt markavvattning som sker i samband med täkt av torv, var till tillstånd lämnats enligt lagen (1985: 620) om vissa torvfyndigheter m. m. Beträffande områden där ett markavvattningsföretag inte skulle medföra någon menlig inverkan på naturmiljön skall regeringen eller, efter regeringens

bemyndigande, länsstyrelsen kunna föreskriva om undantag från tillståndsplikten.

JoU 1985/86:21

I motion 548 (c) yrkas att propositionen avslås, varmed torde avses endast förslaget om tillståndsplikt för markavvattning. Enligt motionen får vattenlagen – inom ramen för den allsidiga prövning som lagen medger, bl. a. från naturvårdsynpunkt – anses ge ett tillfredsställande skydd åt de intressen som nu är aktuella. Att inrätta ytterligare ett provningssystem strider mot principen om ett enhetligt och rationellt provningssystem.

Även i motion 549 (m) yrkas avslag på propositionen i fråga om tillståndsplikt för markavvattning. Motiveringen överensstämmer i stort sett med de synpunkter som anförts i motion 548. Vidare påpekas det motsägelsefulla i att torvbrytning för energigändamål undantas från den föreslagna tillståndsprövningen, trots att denna verksamhet medför störst överkan på våtmarkerna.

Utskottet erinrar om att riksdagen i samband med behandlingen av förslag till ny vattenlag uttalade att våtmarker ofta kan ha ett stort och mångsidigt bevarandevärde och att det vattenrättsliga provningssystemet beträffande markavvattningsföretag borde kompletteras med bestämmelser om tillståndsprövning enligt NVL. Riksdagen har av regeringen begärt förslag om sådan prövning (JoU 1982/83: 30, rskr. 274). Vidare har förslag framlagts om en lag om hushållning med naturresurser (prop. 1985/86: 3) som enligt utskottets mening ytterligare understryker det angelägna i att områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av sina naturvärden skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Det förslag om tillståndsplikt för markavvattning som regeringen lagt fram bör ge förbättrade möjligheter att skydda värdefulla våtmarker mot utdikning. Mot bakgrund bl. a. av det anförda biträder utskottet förslaget att i NVL föra in regler om tillståndsplikt för markavvattningsföretag. I enlighet härmed avstyrks motion 548 och motion 549 i motsvarande del.

I stället för tillståndsplikt bör enligt motion 549 i återstående del länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser i det obligatoriska samrådsförfarandet enligt 23 § naturvårdsförordningen lägga stor vikt vid naturvärdena. En inventering av våtmarkerna bör komma till stånd i alla län och ett effektivt skydd bör ges åt våtmarker med stora miljövärden, t. ex. genom förordnande om naturvårdsområde.

Utskottet utgår från att de berörda myndigheterna fäster stor vikt vid naturvärdena, något som ju också är ett av huvudsyftena med det anmälnings- och samrådsförfarande som motionärerna hänvisar till. Liksom hittills bör det finnas möjlighet att besluta om särskilda skyddsåtgärder enligt NVL i fråga om mer värdefulla våtmarker. I sammanhanget bör vidare hänvisas till propositionens uttalanden om våtmarksinventeringen m. m. (s. 7–8) som delvis återges nedan. Syftet med motionen i nu berörd del bör kunna tillgodoses utan något särskilt uttalande från riksdagens sida.

Enligt motion 550 (m) bör den föreslagna provningsbestämmelsen omfatta även åtgärder för att sänka eller tappa ur naturliga vattensamlingar och mangelgravar. Dessa vattenområden har enligt motionen stora natur- och

kulturvärden. I Skåne har märkegravarna sedan drygt ett århundrade tillbaka präglat landskapsbilden. För fågellivet betyder dessa vattensamlingar mycket. De är dessutom ofta kringgärdade av buskage som ger fältviltet både skydd och häckningsplatser.

Utskottet erinrar om att den föreslagna 18 c § bygger på i princip samma markavvattningsbegrepp som enligt definitionen i 4 § punkt 4 vattenlagen. Det innebär att tillståndsprövningen bl. a. omfattar åtgärder för att sänka eller tappa ur en sjö men ej annan typ av vattenområde. Åtgärder som avses i motionen kan däremot komma att definieras som ett vattenföretag enligt den allmänna definitionen i 1 kap. 3 § punkt 1 vattenlagen. Vid en eventuell tillståndsprövning enligt denna lag finns möjlighet att beakta även sådana natur- och kulturvärden som är förknippade med vissa vattensamlingar av det slag som åsyftas i motionen.

Vidare bör framhållas att ett dikningsföretag som tillståndsprövas enligt naturvårdslagen 18 c § kan tänkas beröra också vattenområden av typ märkegravar och liknande. I så fall omfattar prövningen enligt NVL också detta förhållande.

Utskottet delar motionärernas synpunkter på bl. a. märkegravarnas värde från naturvårds- och kulturvårdssynpunkt och anser det angeläget att dessa värden beaktas i de sammanhang där en prövning av vattenföretag äger rum enligt naturvårds- eller vattenlagstiftningen. Utöver dessa uttalanden av utskottet bör motionen inte föranleda någon åtgärd.

I motion 547 (s) anförs att många s. k. rensningar av vattendrag inneburit att vattennivån sänkts, till förfång för olika naturvårdsintressen. Flera exempel finns, t. ex. i Uppsala län, på rensningar som förorsakat sänkningar av vattennivån i vissa sjöar för att man grävt för djupt. Enligt motionärerna bör en anmälningsplikt införas för sådana underhållsrensningar som berör sjöars vattenstånd, speciellt när rättsliga handlingar saknas. Länsstyrelsen skulle i dessa fall ha möjlighet att föreskriva villkor för rensningsföretaget. Vidare framhåller motionärerna att begreppet skyddsdikning – som ej omfattas av tillståndsplikten – inte får bli en etikett som åsätts omfattande avvattningsföretag för att dessa skall kunna utföras utan prövning enligt NVL. Tillsynsmyndigheterna – länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen – har här en viktig uppgift att fylla. Anmälningsplikt bör enligt motionen föreligga för skyddsdikning.

Utskottet vill understryka att undantaget från tillståndsplikt för rensningar endast gäller normala underhållsåtgärder, syftande till att bibehålla vattendragets tidigare djup eller läge. Det finns enligt utskottets mening inte anledning att utvidga anmälningsplikten enligt naturvårdsförordningen till att gälla sådana rensningar som anges i motionen. Motionen bör således inte föranleda någon vidare åtgärd, såvitt avser anmälningsplikt för underhållsrensningar.

När det gäller skyddsdikning bör framhållas att denna åtgärdstyp noga beskrivits i propositionen (s. 11). Som framgår av dessa uttalanden är det fråga om åtgärder som vidtas för att hindra grundvattnet att stiga efter en skogsavverkning och som därför underlättar återväxten. Om åtgärden är ägnad att varaktigt öka en fastighets lämplighet för visst ändamål omfattas den däremot av tillståndsplikten. Utskottet förutsätter givetvis att defini-

tionen skyddsdikning förbehålls sådana åtgärder som överensstämmer med propositionens uttalanden härvidlag och att termen inte används för att kringgå de nya bestämmelserna i NVL. Det bör tilläggas att skyddsdikning också kan bli föremål för samråd enligt 20§ NVL. Motionen påkallar således ej heller i denna del någon åtgärd från riksdagens sida.

I två motioner från folkpartiet, nämligen 546 och Jo738 (yrkande 13) framställs yrkanden som syftar till att öka skyddet för våtmarker i allmänhet och att påskynda den pågående inventeringen av våtmarker i Sverige.

Motion Jo738 är enligt utskottets bedömning delvis tillgodosedd genom det föreliggande regeringsförslaget om tillståndsprövning av markavvattningsåtgärder. När det gäller inventeringsfrågorna vill utskottet hänvisa till uttalandena på s. 7-8 i propositionen. Där anföras bl. a. följande:

En avgörande förutsättning för en god naturresurshushållning i fråga om våtmarkerna är att vi har tillfredsställande kunskaper om våtmarkerna, deras antal och karaktär. Denna kunskap nås bl. a. genom de inventeringar av våtmarkerna som naturvårdsverket utför i samarbete med länsstyrelserna i Uppsala, Jönköping, Kronobergs, Kalmar, Kristianstads, Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs, Kopparbergs och Västerbottens län. I flertalet av de nu nämnda länen beräknas inventeringsarbetet vara avslutat i år, medan arbetet i Kopparbergs och Västerbottens län, där våtmarksarealen är mycket stor, väntas vara slutfört år 1989. I flertalet av landets övriga län har länsstyrelserna utfört egna inventeringar.

Genom de nu beskrivna inventeringarna bör det vara möjligt att successivt få ett bättre underlag för bedömningar av olika våtmarkers skyddsvärde. Utöver denna form av inventering pågår också en mera riktad inventeringsverksamhet. Regeringen gav således våren 1986 statens energiverk i uppdrag att genomföra en torvmarksinventering i syfte att öka kunskaperna om torvmarkernas förutsättningar för energiproduktion. Denna inventering skall bedrivas i samarbete med naturvårdsverket och vara slutförd senast den 30 september 1986.

Det är viktigt att den kunskap vi har om behovet av att skydda våtmarkerna förs ut till dem som har inflytande över dessa markers utnyttjande eller bevarande. Särskild betydelse i detta sammanhang har den rådgivning som skogsvårdsstyrelser och lantbruksnämnder lämnar till markägare i olika produktionsfrågor. Såsom framhållits bl. a. i prop. 1985/86: 74 om jordbruksforskning, m. m. är det viktigt att rådgivningen inom lantbruket i ökad utsträckning kommer att omfatta rådgivning om produktionsmetoder som innebär ett ökat hänsynstagande till miljöskydds- och naturvårdsaspekter.

Också forskningen om våtmarkerna måste vidgas och intensifieras. Som ett uttryck för detta behov vill jag se det långsiktiga, tvärvetenskapliga program för skogsforskning som skogs- och jordbrukets forskningsråd lagt fram. Programmet omfattar en intensifierad och vidgad forskning kring skogsskötsel på våra marker. I regeringens skrivelse till riksdagen om forskning rörande skog och miljö (1985/86: 76) har förordats att forskningsprogrammet genomförs.

Av det anförda framgår att värdet och behovet av våtmarksinventeringen och annat informationsunderlag på hithörande område uppmärksamrats i flera olika sammanhang. Utskottet utgår från att inventeringsarbetet slutförs med all den skyndsamhet som är möjlig med hänsyn till behovet av ett

fullgott underlag för bedömningarna av olika våtmarkers skyddsvärde. Ett sådant underlag är värdefullt inte minst för tillämpningen av den nu aktuella bestämmelsen om tillståndsprövning av markavvattningsföretagen. Med dessa uttalanden föreslår utskottet att motionerna 546 och Jo738 yrkande 13 lämnas utan någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

JoU 1985/86: 21

Förslag till ändring i 5 § NVL

Enligt 5 § andra stycket NVL får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för varje särskild nationalpark meddela de föreskrifter beträffande rätten att färdas över nationalparker och att vistas där liksom angående ordningen i övrigt inom området som behövs för att trygga ändamålet med nationalparken. I naturvårdsförordningen finns närmare bestämmelser angående förvaltningen av nationalparkerna.

Statens naturvårdsverk har framfört önskemål om att bestämmelserna om nationalparkerna och parkernas vård och förvaltning samlas i en nationalparksförordning. I förordningen skulle därvid förtecknas alla landets nationalparker och de syften för vilka de bildats. Av kartbilagor till förordningen skulle vidare framgå nationalparkernas gränser. Till förordningen skulle dessutom föras över naturvårdsförordningens bestämmelser om nationalparker. Föredragande statsrådet har för avsikt att föreslå regeringen att besluta om en sådan nationalparksförordning.

Som ett led i det pågående delegeringsarbetet i regeringskansliet vore det enligt propositionen lämpligt att regeringen kunde delegera uppgiften att förordna om en nationalparks vård och förvaltning till den myndighet som regeringen bestämmer. De föreskrifter som kan komma i fråga kan i vissa fall medföra sådana inskränkningar i t. ex. allemansrätten att de faller under det primära lagområdet enligt 8 kap. 3 § regeringsformen utan att omfattas av det nuvarande bemyndigandet i 5 § andra stycket NVL. Riksdagens bemyndigande för regeringen att överlåta åt en myndighet att meddela vård- och förvaltningsföreskrifter med stöd av 8 kap. 7 § första stycket 4 och 11 § regeringsformen behövs därför. Föredraganden föreslår (prop. s. 14) att 5 § första stycket NVL ändras i enlighet härmed. Med stöd av detta bemyndigande avser han att föreslå att i den nyss omnämnda nationalparksförordningen införs en bestämmelse om att statens naturvårdsverk efter samråd med länsstyrelsen får meddela närmare föreskrifter om vården och förvaltningen av nationalparkerna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i 5 § NVL.

Övrigt

Förslaget om ändring i lagen (1986:000) om ändring i naturvårdslagen är utformat med beaktande av bestämmelserna i den föreslagna plan- och bygglagen (PBL) och därmed sammanhängande följdändringar i annan lagstiftning. Utskottet har beslutat uppskjuta behandlingen av propositionen i denna del för att möjliggöra en samordnad behandling av PBL och de följdändringar som kan bli aktuella.

Utskottet hemställer

1. beträffande *tillståndsplikt för markavvattningsåtgärder*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1985/86: 548, 1985/86: 549 yrkande 1 och 1985/86: 550 antar förslaget till lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822) såvitt avser 18 c §, 20 § och 37 §.
2. beträffande *anmälningsskyldighet för vissa rensningar m. m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86: 547.
3. beträffande *inventering av våtmarker m. m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86: 546, 1985/86: 549 yrkande 2 och 1985/86: Jo738 yrkande 13.
4. beträffande *bemyndigande i fråga om nationalparkers vård och förvaltning*
att riksdagen antar det under 1 angivna lagförslaget såvitt avser 5 §.

Stockholm den 29 april 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Kerstin Gellerman (fp), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), John Andersson (vpk), Kaj Larsson (s) och Ingrid Hemmingsson (m).

Reservationer

1. Tillståndsplikt för markavvattningsåtgärder (mom. 1)

Arne Andersson, Sven Eric Lorentzon och Ingrid Hemmingsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar "Utskottet erinrar" och slutar "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas åsikt att det strider mot principerna om ett enhetligt och rationellt provningssystem att inrätta ytterligare ett förfarande för tillståndsprövning av markavvattningsföretagen. Genom den nya vattenlagen har tillståndsskyldigheten för hithörande företag utvidgats och naturvårdsintressena fått en starkare ställning. Inom ramen för den allsidiga provning som vattenlagen medger kan ett tillfredsställande skydd ges åt de intressen som nu är aktuella. Utskottet kan, i likhet med ett flertal tunga remissinstanser, inte inse det nödvändiga i att ett nytt provningssystem nu införs för markavvattningsåtgärder. Utskottet avstyrker således regeringens förslag i motsvarande del samt tillstyrker de i motionerna framförda avslagsyrkandena.

dels den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Utskottet erinrar" och slutar "detta förhållande" bort utgå.

JoU 1985/86: 21

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *tillståndsplikt för markavvattningsåtgärder* att riksdagen med anledning av motion 1985/86: 548 och motion 1985/86: 549 yrkande 1 och med avslag på motion 1985/86: 550 avslår förslaget till lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822) såvitt avser 18 c §, 20 § och 37 §.

2. Tillståndsplikt för markavvattningsåtgärder (mom. 1)

Lars Ernestam och Kerstin Gellerman (båda fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Utskottet delar" och slutar "någon åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas synpunkter på bl. a. mangelgravarnas stora betydelse från naturvårds- och kulturvårdssynpunkt. De möjligheter till beaktande av hithörande intressen som enligt utskottets redovisning ovan föreligger i samband med prövning enligt vattenlagen och – i vissa fall – enligt naturvårdslagen är enligt utskottets mening inte tillräckliga. Utskottet tillstyrker förslaget i motionen att tillståndsplikten enligt naturvårdslagen bör omfatta även åtgärder för att sänka eller tappa ur naturliga vattensamlingar och mangelgravar. I lagtexten bör detta anges med användande av samma uttryck som förekommer i definitionen av vattenföretag i 1 kap. 3 § vattenlagen. Den föreslagna 18 c § naturvårdslagen bör således kompletteras så att den omfattar åtgärder för att sänka eller tappa ur en sjö eller annat vattenområde.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *tillståndsplikt för markavvattningsåtgärder* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motion 1985/86: 550 samt med avslag på motionerna 1985/86: 548 och 1985/86: 549 yrkande 1 antar förslaget till lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822) såvitt avser 18 c §, 20 § och 37 §, med den ändringen att 18 c § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur en sjö eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål (markavvattning), får inte vidtas utan länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd till markavvattning skall förenas med de villkor som behövs

Reservanternas förslag

18 c §

Åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur en sjö eller annat vattenområde eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål (markavvattning), får inte vidtas utan länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd till markavvattning skall för-

för att begränsa eller motverka menlig inverkan på naturmiljön av företaget.

För detaljdränering genom täkdikning krävs tillstånd endast om det föreligger sannolika skäl att företaget medför menlig inverkan på naturmiljön. Tillstånd behövs inte för markavvattning som sker i samband med täkt av torv vartill tillstånd har lämnats enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter m.m. Tillstånd behövs inte heller för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Om en markavvattning inte skulle medföra någon menlig inverkan på naturmiljön inom ett område, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, länsstyrelsen beträffande detta område föreskriva undantag från skyldigheten att söka tillstånd enligt första stycket.

enas med de villkor som behövs för att begränsa eller motverka menlig inverkan på naturmiljön av företaget.

För detaljdränering genom täkdikning krävs tillstånd endast om det föreligger sannolika skäl att företaget medför menlig inverkan på naturmiljön. Tillstånd behövs inte för markavvattning som sker i samband med täkt av torv vartill tillstånd har lämnats enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter m.m. Tillstånd behövs inte heller för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Om en markavvattning inte skulle medföra någon menlig inverkan på naturmiljön inom ett område, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, länsstyrelsen beträffande detta område föreskriva undantag från skyldigheten att söka tillstånd enligt första stycket.

3. Inventering av våtmarker m. m. (mom. 3)

Arne Andersson (m), Lars Ernestam (fp), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Gellerman (fp) och Ingrid Hemmingsson (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Av det" och på s. 6 slutar "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i de synpunkter som anförs i motion 546 om behovet av att våtmarksinventeringen avslutas med det snaraste. Frågan berörs även i motion Jo738 yrkande 13. Som motionärerna anfört kommer inventeringen att ha stor betydelse för tillämpningen av den föreslagna tillståndsprövningen. En slutförd inventering skulle bl. a. göra det betydligt lättare att avgränsa de områden som kan undantas från tillståndsprövningen. Utskottet förordar därför att riksdagen uttalar sig för att inventeringsarbetet bedrivs så att det kan avslutas senast under år 1987. Vidare ansluter sig utskottet till yrkandet i motion 549 att länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser lägger stor vikt vid naturvärdena i samrådsförfarandet enligt naturvårdslagstiftningen och att värdefulla våtmarksområden avsätts som t. ex. naturvårdsområde när det är motiverat av bevarandeskäl. Riksdagen bör i ett uttalande understryka vikten av att så sker. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna 546, 549 yrkande 2 och Jo738 yrkande 13 bör ges regeringen till känna.

dels – för den händelse riksdagen avslår reservation 2 – att utskottet JoU 1985/86: 21
dessutom bort anföra följande:

Genom att utskottet sålunda lägger ökad vikt vid frågorna om skydd för våtmarker och samrådsförfarandet enligt naturvårdslagen kan det förutsättas att syftet även med motion 550 om bevarande av märkegravar i allt väsentligt kommer att tillgodoses. Sådana vattenområden som avses i motionen bör givetvis också kunna bli föremål för skyddsåtgärder enligt naturvårdslagen.

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *inventering av våtmarker m. m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86: 546, 1985/86: 549 yrkande 2 och 1985/86: Jo738 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om skyndsamt slutförande av våtmarksinventeringen och beaktande av våtmarkers naturvärden m. m.,

Särskilt yttrande

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anför:

I anslutning till utskottets uttalanden om den föreslagna tillståndsprövningen av markavvattningsföretagen vill vi tillägga att nuvarande provningsförfarande enligt vattenlagen ger minst lika stora – och ibland större – möjligheter att tillvarata naturvårdsintressen. Att inrätta ytterligare ett provningssystem strider mot principen om ett enhetligt och rationellt provningssystem. Det bör krävas starka skäl för att införa dubbelprovning. Då syftet med propositionen är att skydda värdefulla våtmarker och vi inte har något att invända häremot har vi emellertid valt att inte reservera oss mot förslaget i nu aktuella delar. Skulle det visa sig att tillämpningen av vattenlagen och naturvårdslagen leder till praktiska och byråkratiska problem får vi anledning att återkomma.

1 Förslag till

Lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturvårdslagen (1964: 822)¹

dels att 5, 20 och 37 §§ skall ha följande lydelse.

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 18 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Angående nationalparkers vård och förvaltning förordnar regeringen.

Angående nationalparkers vård och förvaltning förordnar regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer*.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer *äger* för varje särskild nationalpark meddela de föreskrifter beträffande rätten att färdas över nationalparken eller *eljest* vistas där *ävensom* angående ordningen i övrigt inom området, som *finnas erforderliga* för att *trygga* ändamålet med nationalparken.

Regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer *får* för varje särskild nationalpark meddela de föreskrifter beträffande rätten att färdas över nationalparken eller *annars* vistas där *och beträffande* ordningen i övrigt inom området, som *behövs* för att *tillgodose* ändamålet med nationalparken.

18 c §

Åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur en sjö eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål (markavvattning), får inte vidtas utan länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd till markavvattning skall förenas med de villkor som behövs för att begränsa eller motverka menlig inverkan på naturmiljön av företaget.

För detaljdränering genom täckdikning krävs tillstånd endast om det föreligger sannolika skäl att företaget medför menlig inverkan på naturmiljön. Tillstånd behövs inte för markavvattning som sker i samband med täkt av torv vartill tillstånd har lämnats enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter m. m. Tillstånd behövs inte hel-

¹ Lagen omtryckt 1974: 1025.

ler för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Om en markavvattning inte skulle medföra någon menlig inverkan på naturmiljön inom ett område, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, länsstyrelsen beträffande detta område föreskriva undantag från skyldigheten att söka tillstånd enligt första stycket.

20 §²

Kan arbetsföretag, som ej omfattas av tillståndsvång enligt 18 eller 19 §, komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall, innan företaget utföres, samråd ske med länsstyrelsen. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att inom landet eller del därav anmälan för samråd alltid skall göras i fråga om särskilda slag av arbetsföretag.

Beträffande arbetsföretag som sägs i första stycket äger länsstyrelsen förelägga företagaren att vidtaga de åtgärder som *finnas erforderliga* för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön.

Bestämmelserna i denna paragraf *skola* ej avse bebyggelse inom område, som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, och ej heller företag vartill tillstånd lämnats enligt vattenlagen (1983:291) eller miljöskyddslagen (1969:387).

Kan arbetsföretag, som ej omfattas av tillståndsvång enligt 18, 18 c eller 19 §, komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall, innan företaget utföres, samråd ske med länsstyrelsen. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att inom landet eller del därav anmälan för samråd alltid skall göras i fråga om särskilda slag av arbetsföretag.

Beträffande arbetsföretag som sägs i första stycket *får* länsstyrelsen förelägga företagaren att vidtaga de åtgärder som *behövs* för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön.

Bestämmelserna i denna paragraf *skall* ej avse bebyggelse inom område, som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, och ej heller företag vartill tillstånd lämnats enligt vattenlagen (1983:291) eller miljöskyddslagen (1969:387).

37 §³

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot förbud eller föreskrift som meddelats enligt 5, 8, 10, 11 eller 14 §, 16 § andra stycket eller 19 §,

2. bryter mot 16 § första stycket första punkten eller, om ej gärningen är ringa, mot 16 § första stycket andra punkten,

3. bryter mot 17 § andra stycket; om ej gärningen är ringa,

² Senaste lydelse 1983:654.

³ Senaste lydelse 1982:1097.

4. utför täkt i strid mot 18 § eller åsidosätter villkor som är förenat med tillstånd till täkt.

4. utför täkt eller åtgärd för markavvattning utan att ha behövt tillstånd enligt 18 eller 18 c § eller bryter mot villkor eller föreskrift som har meddelats i samband med sådant tillstånd.

5. underlåter att fullgöra skyldighet som föreskrivits med stöd av 18 a § eller 20 § första stycket.

6. bryter mot 22 § första eller tredje stycket eller mot föreskrift som meddelats i samband med medgivande enligt tredje stycket.

7. åsidosätter stadgandet i 23 §, om ej gärningen sker på plats, till vilken allmänheten icke äger tillträde eller har insyn, eller gärningen är ringa, eller

8. uppför vilthägn i strid mot 24 a § eller åsidosätter villkor som är förenat med tillstånd till vilthägn.

Utbyte av brott som avses i första stycket 4 skall förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt.

Utbyte av brott som avses i första stycket 4 skall förklaras förverkat, om det ej är uppenbart oskäligt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Beträffande markavvattningsföretag, för vilka ansökan om förordnande av förrättningsman att handlägga förrättning enligt vattenlagen (1983: 291) eller motsvarande äldre bestämmelser har inkommit till länsstyrelsen före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1986: 000) om ändring i naturvårdslagen (1964: 822)

JoU 1985/86: 21
Bil.

Härigenom föreskrivs att 3 § naturvårdslagen (1964: 822) i paragrafens lydelse enligt lagen (1986: 000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

3 §¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid prövning av frågor som rör naturvård skall tillbörlig hänsyn tas till övriga allmänna och enskilda intressen. Härvid skall lagen (0000: 000) om hushållning med naturresurser m. m. tillämpas.

Beslut i frågor som avses i 7–11 §§, 13 §, 18 § första, andra och fjärde styckena, 19 § samt 20 § andra stycket får inte meddelas i strid mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Beslut i frågor som avses i 7–11 §§, 13 §, 18 § första, andra och fjärde styckena, 18 c §, 19 § samt 20 § andra stycket får inte meddelas i strid mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

¹ Lydelse enligt prop. 1985/86: 90.